

Український гравер в Америці

Про українських мистців, що вродилися і працюють в Америці, ми знаємо дуже мало. Звичайно, винятком є Архипенко, але він не є американцем, і про нього годі не знали. Кажемо про молодих незнаних мистців, що щойно вибиваються, відірваних від нашої традиції і, що поза чуттевими не мають інших звязків зі своєю незнаною вітчиною. Один з них це молодий гравер Микола Бервінчак, якоготвори саме звернули увагу на нього американських критиків.

Родом він з малого копальнинного містечка в Пенсильванії. Батька його засипало у кopalині і Микола, будучи найстаршим вісімома малих сестер і братів, не мав змоги присвятити багато часу на свою освіту, бо мусів більше працювати у кopalині сортуючи вугілля; — маючи 17. літ він уже зійшов під землю.

Однаке змалку тягнуло його до пензля. Вже в першій нормальній звертає на себе увагу своїх учителів і від того часу не по-

їх вживають до малювання кімнатних стін. — За порадою нью-йорського мальяра П. Давбнера він береться до гравюри — спочатку вживаючи грамофонової голки і звичайної бляхи, — і тут поступнено здобуває собі розголос. 1933. р. на державній виставі

Микола Бервінчак

ві Мінесоти дістає першу нагороду за своїх „Шахтарів“. — Від цього часу на всіх виставах, що в них бере участь: (Міннеаполіс, Філадельфія, Шікаго) здобуває собі признання критиків.

Тепер він учинить рисунків і гравюри в одній із пенсильванських шкіл.

Бервінчака можна приділити до типової англійської школи граверів (Франк Бренгвін) подібні майстерною технікою. І справді, техніка Бервінчака бездоганна й зовсім опанована, а його сюжети тематично зглиблени власним довголітнім досвідом у кopalині. Правда, він ще бере мистецтво „споглядано“; сприймає світ таким, як його бачить та старається його найвірніше й можливо найкращою технікою віддати. Зате менше в нього експериментального намагання. Покищо він живе у своєму замкненому, невеличкому світі, далеко від цього всемогутнього руху різних „ізмів“, що зробили такий переворот у модерному мистецтві. Але

він ще молодий і береться за тверді підстави з ґрунту. Це саме дало йому змогу зовсім опанувати граверну техніку. Маючи таку сильну підставу Бервінчак може вже відважно пускатися на найнебезпечніші експерименти. Тепер він має свободну змогу акцентувати то, що найважніше в його творах, виеліміновувати непотрібні деталі, удосконалювати композицію і давати більш власного психічного життя. Нераз його гравюри може надто широю педантично наслідувати природу. Здається, що мистець бойтися пропустити найменший деталь, хочби навіть шрублі, цвяшка, чи шнурочки. — Це мабуть тому, що він так добре знає свій сюжет. Але в загальному ці деталі відригають увагу від суті — й розбивають цілість.

Бервінчак має нахил до шукання стилю і саме на цю харак-

М. Бервінчак.

Шахтарі.

ють такі чудні речі як палітри і кидає його пристрасть до мистецтва. Не знаючи, що існують тюби з фарбами, він має свої образки звичайними фарбами, що

М. Бервінчак.

Допомога браті.

терну риску він повинен звертати найбільшу увагу — та передусім не забувати, що „велике мистецтво твориться в лябораторіях“.